

Regeringens proposition

1980/81: 14

om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång;

beslutad den 11 september 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

HÅKAN WINBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång erhåller fortsatt giltighet till utgången av år 1981.

Förslag till

Lag om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång

Härigenom föreskrivs att lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång, vilken gäller till utgången av år 1980, skall ha fortsatt giltighet till utgången av år 1981.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-09-11

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri, Eliasson.

Föredragande: statsrådet Winberg.

Proposition om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång

Den 1 april 1979 trädde lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång i kraft. Syftet med lagen är att man skall pröva möjligheterna att genom användning av telefon åstadkomma en billigare, snabbare och smidigare handläggning av mål vid allmän domstol. Lagen är tillämplig på de allmänna domstolar som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, domstolsverket bestämmer. Genom förordningen (1979: 104) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång har regeringen förordnat att försöksverksamhet får inledas vid Göta hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge, avdelningarna 4 och 5, Handens tingsrätt, Stockholms tingsrätt, avdelningarna 2 och 19, Gotlands tingsrätt, Värnamo tingsrätt, Kristianstads tingsrätt, Malmö tingsrätt, avdelningarna 5 och 6, Trollhättans tingsrätt, Sunne tingsrätt, Haparanda tingsrätt och Piteå tingsrätt.

Lagen medger att parter får utföra sin talan och höras per telefon vid sammanträden för muntlig förberedelse i tvistemål enligt 42 kap. 10 och 12–14 §§ rättegångsbalken (RB), huvudförhandling i förenklad form i tvistemål enligt 42 kap. 20 § andra stycket RB, sammanträde enligt 5 § lagen (1974: 8) om rättegången i tvistemål om mindre värden (småmålslagen) och huvudförhandling i brottmål, vari anledning ej förekommer att ådöma annan brottspåföljd än böter. Vidare öppnar lagen möjlighet att i brottmål och tvistemål höra vittnen och sakkunniga per telefon. Detsamma gäller förhör i brottmål med målsägande som hörs i anledning av åklagarens talan. Lagen är tidsbegränsad och gäller till utgången av år 1980.

Genom den nyss nämnda förordningen ålades domstolsverket att fortlöpande följa försöksverksamheten och meddela behövliga föreskrifter, anvisningar och råd. Enligt förordningen åligger det de domstolar som deltar i

försöksverksamheten att lämna domstolsverket de uppgifter som verket begär för att verksamheten skall kunna utvärderas.

Försöksverksamheten, som åtminstone delvis förutsätter tillgång till en specialtillverkad telefonutrustning, beräknades komma i gång i samband med ikraftträdandet. Avsevärda förseningar har emellertid inträffat. Av en lägesrapport från domstolsverket som inkom till justitiedepartementet den 7 februari 1980 framgår att installationen av telefonutrustning skedde i nämnvärd utsträckning först i slutet av 1979 och början av 1980. Vid några domstolar hade enligt rapporten installationen ännu inte påbörjats. Anledningen till förseningarna var bl. a. svårigheter av teknisk natur som uppkommit vid tillverkningen av specialutrustningen och som inte förutsågs när lagen antogs.

Domstolsverket har den 8 maj 1980 gjort en framställning hos departementet om förlängning av försöksverksamheten. I framställningen hänvisas till lägesrapporten samt anges att all apparatur var installerad först i slutet av april 1980. Antalet fall där telefoner använts uppgick till 25 enligt uppgifter som lämnats till domstolsverket. Om försöksverksamheten inte får fortsätta längre än till utgången av 1980, blir tiden enligt verkets mening alltför knapp för att några säkra slutsatser om verksamhetens ändamålsenlighet skall kunna dras. Verket anser därför att det är önskvärt att försöksverksamheten förlängs att gälla till förslagsvis utgången av år 1981.

Efter remiss har yttranden över framställningen jämte lägesrapporten avgetts av försöksdomstolarna. Yttrande har också inhämtats från rättegångsutredningen (Ju 1977:06), som ursprungligen tog initiativet till den pågående försöksverksamheten. Samtliga remissinstanser har tillstyrkt framställningen. Flera remissinstanser framhåller att de hittillsvarande erfarenheterna av försöksverksamheten har varit positiva. Rättegångsutredningen har i sitt remissvar uppgivit att en förlängning av försöksverksamheten i och för sig kommer i konflikt med utredningens målsättning att lägga fram ett betänkande om rättegångsförfarandet i tingsrätt under år 1981. I betänkandet avser utredningen att behandla även frågan om telefon i rättegång. Det bör dock, anför utredningen, lika litet komma i fråga att vänta med betänkandet för försöksverksamhetens skull som att låta verksamheten löpa kortare tid än som är sakligt motiverat enbart för att man skall kunna göra en utvärdering i tid till betänkandet. Rättegångsutredningen avser att behandla frågan på grundval av en preliminär utvärdering av försöksverksamheten.

Av domstolsverkets framställning framgår att telefon hittills använts i försöksverksamheten i betydligt mindre utsträckning än som kunde förutses när försökstiden ursprungligen bestämdes. Verksamheten har enligt min uppfattning bedrivits under alltför kort period för att man skall kunna dra några säkra slutsatser om vilken roll telefonen bör spela som hjälpmedel i rättegångsförfarandet. Den tid som återstår fram till årsskiftet är heller inte tillräcklig för att skapa ett så brett underlag att en ingående

utvärdering kan göras. Jag anser därför att det bör ges möjligheter att fortsätta försöksverksamheten. Den fortsatta försöksverksamheten bör lämpligen pågå till utgången av år 1981. Lagen om försöksverksamheten bör alltså förlängas att gälla till nämnda tidpunkt.

Den fråga som omfattas av propositionen är enligt min mening av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande kan underlätas.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta det inom justitiedepartementet upprättade förslaget till

lag om fortsatt giltighet av lagen (1979: 103) om försöksverksamhet med användning av telefon vid rättegång.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

